

## Uz sākumlapu&gt;Tiesību akti un judikatūra&gt;Valsts tiesību akti

 Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesēn tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#)

vācu

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Swipe to change

## Valsts tiesību akti

## Austrija

Ievads — šajā lapā ir sniegta informācija par Austrijas tiesību sistēmu, kā arī Austrijas tiesību pārskats.

Valodas versijai, kuru skatāties, nav oficiāla tulkojuma.

Šeit ir šī satura mašīntulkojums. Tā mērķis ir tikai palīdzēt saprast, par ko ir teksts. Šīs lapas īpašnieks neuzņemas pilnīgi nekādu atbildību par šī mašīntulkojuma kvalitāti.

-----latviešu-----bulgāruspāņucēhudāņuuigauņugrieķuanguļufrančuhorvātuītaļulietuviešuungārumaltiešuīnderlandiešuportugāļurumāņuslovākuslovēņusomuzviedru

## Tiesību avoti

 Austrijas tiesību sistēmas pamatā ir rakstveida tiesību akti (*gesetztes*). Savukārt paražu tiesībām ir tikai ļoti ierobežota nozīme. Augstāko tiesu spriedumiem, kas nosaka vērtīgas vadlīnijas attiecībā uz likumu piemērošanu, ir liela nozīme. Taču precedentu tiesības formāli netiek atzītas par tiesību avotu.

**Austrijas konstitūcija** nosaka, ka vispārēji atzītas starptautisko tiesību normas ir Austrijas federālo tiesību sastāvdaļa, un paredz **starptautisko līgumu** iekļaušanu Austrijas tiesību sistēmā (ar vai bez specifiskiem tiesību aktiem). Starptautiska līguma noteikuma vietu valsts tiesību sistēmā nosaka tā saturs. Lai Austrijas parlamenta apakšpalātā (*Nationalrat*) apstiprinātu starptautisku līgumu, ar ko groza vai papildina konstitūciju, ir nepieciešams tāds pats īpašais balsu vairākums kā federālo konstitucionālo likumu apstiprināšanai. Līgumiem, ar ko tiek grozītas vai papildinātas rakstītās tiesības, ir nepieciešams tāds pats kvorums kā šo tiesību apstiprināšanai.

Parasti starptautiskos līgumus pēc federālās valdības vai tās pilnvarota federālā ministra pieprasījuma un ar valdības pilnvarojumu noslēdz Austrijas Federālais prezidents. Politisku līgumu vai līgumu, kas groza vai papildina tiesību aktus, noslēgšanai ir nepieciešams iepriekš saņemt parlamenta apakšpalātas atļauju. Federālais prezidents var pilnvarot federālo valdību vai attiecīgus federālās valdības locekļus noslēgt noteiktu kategoriju starptautiskos līgumus, kas nav nedz politiski, nedz arī groza vai papildina tiesību aktus.

 Saskaņā ar Austrijas konstitūciju katrai no **deviņām federālajām zemēm** (*Bundesländer*) ir pašai savas **federālās zemes konstitucionālās tiesības līdztekus federālajām konstitucionālajām tiesībām**. Zemju konstitucionālās tiesības nedrīkst būt pretrunā federālajām konstitucionālajām tiesībām un tāpēc ir tām **pakļautas**. Tomēr praksē nepastāv šāda federālo un zemju tiesību hierarhija. Kopš 1988. gada federālās zemes var noslēgt starptautiskus līgumus jautājumos, kas ietilpst federālo zemju kompetencē. Tomēr ar ārpolitiku saistītos jautājumos prioritārā kompetence ir federālajai valdībai.

## Tiesību aktu veidi — normu hierarhija

Federālie konstitucionālie tiesību akti tiek pieņemti ar divu trešdaļu balsu vairākumu parlamenta apakšpalātā, balsojumā piedaloties vismaz pusei deputātu. Turklāt šādā veidā pieņemti tiesību akti ir skaidri jāapzīmē kā “konstitucionālais likums” vai “konstitucionālā norma”.

Salīdzinājumam federālajās rakstītajās tiesībās balsīto normu pieņemšanai ir nepieciešams absolūtais balsu vairākums, balsojumā piedaloties vismaz trešdaļai apakšpalātas deputātu.

## 1. Konstitūcijas pamatprincipi

 Austrijas tiesību sistēmā vissvarīgākie ir šādi konstitucionālie pamatprincipi (*Grundprinzipien*):

- demokrātiskuma princips;
- varas dalīšanas princips;
- tiesiskuma princips;
- republikāniskais princips;
- federālās valsts princips;
- liberālisma princips.

 Šie principi kopā veido tā saukto **konstitucionālo pamatkārtību** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*).

 Tiem ir ievērojama konstitucionāla nozīme. Ja būtisku **konstitūcijas grozījumu** rezultātā notiek atkāpšanās no kāda no šiem pamatprincipiem vai tiek būtiski mainītas šo principu savstarpējās attiecības, tie ir uzskatāmi par būtisku konstitūcijas grozīšanu un par tiem ir **rikojams referendums**.

## 2. Primārās un sekundārās Eiropas Savienības tiesības

**Austrijas pievienošanās Eiropas Savienībai** 1995. gada 1. janvārī nozīmēja būtisku Austrijas konstitūcijas grozīšanu. Kopš pievienošanās ES Austrijas pamata tiesisko kārtību nosaka ne tikai Austrijas konstitucionālās tiesības, bet arī Eiropas Savienības tiesības (**konstitucionālais dualisms**). Dominējošais viedoklis ir tāds, ka **ES tiesībām ir prioritāte salīdzinājumā ar valsts iekšējiem tiesību aktiem** un parastajām federālajām konstitucionālajām tiesībām, taču ne salīdzinājumā ar konstitūcijas pamatprincipiem.

## 3. “Parastās” federālās konstitucionālās tiesības

Konstitucionālās tiesības paredz politiskās darbības “spēles noteikumus”, jo tās nosaka:

- likumdošanas procedūru;
- augstāko valsts iestāžu statusu;
- federālās valdības un federālo zemju savstarpējās attiecības likumdošanas procesa un likumu piemērošanas kontekstā; un
- publisko tiesību tiesu īstenoto valdības darba uzraudzību.

## 4. Federālie likumi

Atbilstoši konstitūcijā ietvertajam tiesiskuma pamatprincipam likumu piemērošana valsts administrācijas un tieslietu jomā ir veicama saskaņā ar likuma prasībām. Federālā konstitūcija sadala likumdošanas varu starp federālo valdību un zemēm.

## 5. Noteikumi

Noteikumi (*Verordnungen*) ir **vispārīgas tiesību normas, ko pieņem valsts pārvaldes iestādes** un kas ir saistošas visām likumiem pakļautajām personām. Konstitūcija sniedz vispārēju pilnvarojumu izstrādāt īstenošanas kārtību, kurā detalizētāk tiek izklāstīti vispārējie noteikumi, kas visbiežāk ietverti likumos. Noteikumi var grozīt vai papildināt likumus tikai konstitūcijā paredzētajos gadījumos.

## 6. Lēmumi

Lēmumi (*Bescheide*) pārsvarā ir administratīvi akti, ar kuriem tiek piemēroti likumi un kas ir attiecināmi tikai uz konkrētajā lēmumā norādītajām personām.

### Institucionālā sistēma

#### Likumdevējs

Konstitūcijā ir nostiprināts varas dalīšanas princips starp federālo valdību un zemēm, un likumdošanas procesā ir iesaistītas dažādas institūcijas.

**Parlamenta apakšpalāta** pieņem federālos tiesību aktus, parasti sadarbībā ar Austrijas **parlamenta augšpalātu** (*Bundesrat*). Apakšpalātas 183 deputātus tiešās vēlēšanās ievēlē tauta. Savukārt augšpalātu ievēlē federālo zemju padomes (*Landtage*). Parlamenta augšpalātai ir tiesības izteikt tikai pagaidu iebildumus pret likumprojektu.

Zemju likumdošana ir zemju padomju kompetencē.

#### Likumdošanas procedūra

Likumprojektus parlamenta apakšpalātai var iesniegt:

apakšpalātas deputāti (deputātu likumprojekts),

federālā valdība (valdības likumprojekts) vai

parlamenta augšpalāta.

Vienlaikus apakšpalātā izskatīšanai var arī iesniegt pilsoņu iniciatīvu, ko parakstījuši 100 000 vēlētāju vai sestā daļa vēlētāju trīs federālajās zemēs.

Praksē lielāko daļu **likumdošanas iniciatīvu** iesniedz **federālā valdība**. Federālās valdības likumprojektiem ir jāsaņem visu valdības locekļu vienprātīgs atbalsts. Likumprojektus izstrādā attiecīgais ministrs, un pirms to apstiprināšanas valdībā citas puses, piemēram, federālās zemes un citas iesaistītās personas, tiek aicinātas par tiem iesniegt savus komentārus.

Pēc pieņemšanas parlamenta apakšpalātā likumprojekti ir jāapstiprina arī augšpalātā. Likumprojekti par federāliem finanšu jautājumiem nav jāiesniedz augšpalātā, jo attiecībā uz tiem apakšpalātai ir dota federālā suverenitāte. Pēc tam kanclers likumprojektus iesniedz prezidentam **apstiprināšanai**.

Parlamenta apakšpalāta var nolemt, ka par likumprojektu ir rīkojams **referendums**. Referendumu var arī pieprasīt apakšpalātas deputātu vairākums. Šādā gadījumā likumprojekts, ko apakšpalāta jau ir pieņēmusi, pirms apstiprināšanas ir jāatbalsta referendumā. Referendums ir jārīko arī gadījumā, ja tiek veikti būtiski konstitūcijas grozījumi.

Prezidents ar parakstu apliecina, ka likums ir pieņemts atbilstoši konstitūcijai. **Apstiprinājumu** paraksta arī kanclers.

Pēc tam, kad apstiprinājumu ir parakstījis arī kanclers, federālais tiesību akts tiek publicēts federālajā oficiālajā laikrakstā *Bundesgesetzblatt*. Ja vien pašā likumā nav noteikts tā atpakaļejošs spēks vai norādīts tā spēkā stāšanās datums (*vacatio legis*), tas **stājas spēkā** tās dienas beigās, kad ir publicēts un izplatīts federālā oficiālā laikraksta numurs, kurā likums ir publicēts.

**Tiesību aktu var atcelt** tieši (formāla atcelšana) vai pieņemot jaunu tiesību aktu, kura saturs ir pretrunā ar iepriekšējām normām (materiāla atcelšana), formāli nenorādot, ka iepriekšējās normas vairs nav spēkā (*lex posterior derogat legi priori*). Konkretizētiem noteikumiem ir prioritāte attiecībā pret vispārīgiem noteikumiem (*lex specialis derogat legi generali*). Likuma spēkā esamības periodu var arī noteikt tā pieņemšanas laikā.

#### Juridiskās datubāzes

**Rechtsinformationssystem des Bundes** ir Austrijas Republikas juridiskās informācijas sistēma, ko pārvalda **Digitālo un ekonomikas lietu federālā ministrija**, un tā sniedz tiešsaistes piekļuvi Austrijas tiesību aktiem.

#### Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Piekļuve **Rechtsinformationssystem des Bundes** datubāzei ir bez maksas.

#### Īss satura apraksts

**Austrijas Republikas juridiskās informācijas sistēmā** ir pieejama informācija par dažādām jomām.

#### Federālie tiesību akti

Federālo tiesību aktu konsolidētās versijas

Austrijas federālā oficiālā laikraksta (*Bundesgesetzblatt*) autentiskā versija no 2004. gada

Austrijas federālais oficiālais laikraksts no 1945. gada līdz 2003. gadam

Ķeizarskie un federālie oficiālie laikraksti (*Reichs-, Staats- un Bundesgesetzblatt*) no 1848. gada līdz 1940. gadam

Likumu un noteikumu krājumi par laiku no 1740. gada līdz 1848. gadam (ārēji resursi)

Vācijas oficiālie laikraksti (*Reichsgesetzblatt*) no 1919. gada līdz 1945. gadam (ārēji resursi)

Likumprojekti (*Begutachtungsentwürfe*)

Valdības likumprojekti (*Regierungsvorlagen*)

#### Federālo zemju tiesību akti

Federālo zemju tiesību aktu konsolidētās versijas

Federālo zemju oficiālo laikrakstu autentiskās un neautentiskās versijas (*Landesgesetzblätter*) (dažādi laika periodi)

#### Pašvaldību tiesību akti — izraudzīti šādu federālo zemju pašvaldību tiesību akti:

Karintijas (visas pašvaldības);

Augšaustrijas;

Lejasaustrijas;

Zalcburgas;

Štīrijas;

Vīnes.

#### Spriedumi

Konstitucionālās tiesas (*Verfassungsgerichtshof*) spriedumi

Administratīvās tiesas (*Verwaltungsgerichtshof*) spriedumi

Augstākās administratīvās tiesas sagatavotais tiesību aktu saraksts (*Normenliste*).

Augstākās tiesas (*Oberster Gerichtshof*) spriedumi, augstāko reģionālo tiesu (*Oberlandsgerichte*) spriedumi, reģionālo tiesu (*Landesgerichte*) spriedumi,

apgabaltiesu (*Bezirksgerichte*) spriedumi un Augstākās patentu un preču zīmju tiesas (*Oberste Patent- und Markensenat*) spriedumi, kā arī starptautisko tiesu spriedumi

Federālās administratīvās tiesas (*Bundesverwaltungsgericht*) spriedumi

Reģionālo administratīvo tiesu (*Landesverwaltungsgerichte*) spriedumi

Federālās nodokļu tiesas (*Bundesfinanzgericht*) spriedumi (ārējs resurss)

Datu aizsardzības iestādes (līdz 2014. gadam Datu aizsardzības komisija) spriedumi

Disciplinārlietu komisiju, Augstākās disciplinārlietu komisijas, apelācijas instances tiesas (*Disziplinarkommissionen, Disziplinaroberkommission, Berufungskommission*) spriedumi

Darba ņēmēju pārstāvības uzraudzības iestādes (*Personalvertretungsaufsichtsbehörde*) (līdz 2014. gadam Darba ņēmēju pārstāvības un uzraudzības komisija (*Personalvertretungs-Aufsichtskommission*) lēmumi

Vienlīdzīgas attieksmes komisiju lēmumi (*Gleichbehandlungskommissionen*) no 2014. gada

Vienlīdzīgas attieksmes komisiju lēmumi (*Gleichbehandlungskommissionen*) no 2008. gada (ārējs resurss)

Finanšu dokumentācija, Neatkarīgā finanšu senāta (*Unabhängiger Finanzsenat*) lēmumi (ārējs resurss)

Neatkarīgo administratīvo senātu (*Unabhängige Verwaltungssenate*) izraudzīti nolēmumi no 1991. gada līdz 2013. gadam

Patvēruma tiesas (*Asylgerichtshof*) nolēmumi no 2008. gada jūlija līdz 2013. gadam

Neatkarīgā federālā patvēruma senāta (*Unabhängiger Bundesasylsenat*) izraudzīti nolēmumi no 1998. gada līdz 2008. gada jūnija beigām

Vides lietu senāta (*Umweltsenat*) izraudzīti nolēmumi no 1994. gada līdz 2013. gadam

Federālā komunikācijas senāta (*Bundeskommunikationssenat*) izraudzīti nolēmumi no 2001. gada līdz 2013. gadam

Iepirkumu uzraudzības iestāžu (*Vergabekontrollbehörden*) izraudzīti nolēmumi līdz 2013. gadam

Augstākās tiesas un Kasācijas tiesas nolēmumi civilīetās un krimināllietās (1885.–1897. gads) (ārējs resurss)

Austrijas ķeizarkas tiesas (*Reichsgericht*) nolēmumu krājums (1869.–1918. gads) (ārējs resurss)

Austrijas administratīvās tiesas (*Verfassungsgerichtshof*) nolēmumu krājums (1919.–1979. gads) (ārējs resurss)

Austrijas administratīvās tiesas (*Verfassungsgerichtshof*) nolēmumu krājums (1876.–1934. gads) (ārējs resurss)

#### **Citi dokumenti**

Rūpniecības kodeksā (*Gewerbeordnung*) noteiktie eksaminācijas noteikumi amatniekiem un profesionālās kompetences eksāmeni

Sociālās apdrošināšanas sistēmas oficiālo noteikumu autentiskais teksts no 2002. gada

Veselības aprūpes infrastruktūras plāni (*ÖSG, RSG*)

Oficiālie veterinārie biļeteni (*ÖVB*) no 15.9.2004.

#### **Vispārīgi apkārtraksti (*Erlässe*)**

Federālo ministriju izdotie apkārtraksti

Federālās finanšu ministrijas izdotās direktīvas un apkārtraksti (ārējs resurss)

Federālās darba, sociālo lietu, veselības un patērētāju aizsardzības ministrijas (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales, Gesundheit und Konsumentenschutz*) izdotie apkārtraksti par sociālās apdrošināšanas jautājumiem (ārējs resurss)

#### **Austrijas likumi**

Daži Austrijas likumi ir pieejami arī angļu valodā.

#### **Plašāka informācija**

Plašāku informāciju var atrast [Rechtsinformationssystem des Bundes](#) tīmekļa vietnē.

Lapa atjaunināta: 13/09/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.